

Protokoll 2/2024

fört vid Kyrkogårdsnämndens sammanträde onsdagen den
17 april 2024 kl. 16:00-16:30, Drätselnämndens sessionssal -
Ragnar Östbergs plan 1

Ledamöter

Sara Stenudd (V) Ordförande
Jan Tigerström (M) Vice ordförande
Elvir Kazinic (S)
Linda Runcrantz (S)
Hans Strandberg (S)
Therese Lindström (M)
Ewa-Marie Ås (KD)

Ersättare

Charlotte Zackari (S)
Ahmed Sharaf Abdi (V)
Mats Lindqvist (MP)
Madeleine Siösteen Thiel (M)
Tita Bergquist (M)

Övriga närvarande

Svante Borg Förvaltningschef
Göran Höglund Tjänsteman
Rosa Lundmark Borgarrådssekreterare
Beatrice Söderberg Ersättare nämndsekreterare
Jesper Jederlund Borgarrådssekreterare
Pär Martinsson Tjänsteman

Paragraf

§§1-15

Sekreterare

Elin Jansson

§ 1

Dagordning, utseende av justerare jämte fastställande av tid för justering

Beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner dagordningen och utser Ordförande och *Jan Tigerström* (M) att justera protokollet. Justering sker digitalt senast 26 april.

Sammanfattning av ärendet

Godkännande av dagordning, utseende av justerare jämte fastställande av tid för justering.

§ 2
Föregående protokoll 2024-02-14

Beslut

Kyrkogårdsnämnden lägger föregående protokoll till handlingarna.

§ 3

Anmälan av övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Inga övriga frågor förelåg.

§ 4**Anmälan av beslut och skrivelser**

KYF 2024/5

Beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner anmälan.
2. Kyrkogårdsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att svara på skrivelsen i punkt 1.

Sammanfattning av ärendet

Anmälan av inkomna beslut och skrivelser som inkommit till förvaltningen samt kontorsyttranden av remisser som upprättats sedan föregående sammanträde.

1. Skrivelse till kyrkogårdsnämnden angående tillgänglighetsanpassning av Bromma kyrkogård från Bromma församling (KYF 2024/848)
2. Beslut 2024-02-16 från Länsstyrelsen angående tillstånd för restaurering av entrégrindar på Skogskyrkogården (KYF 2023/163)
3. Dom 2024-02-27-23 från Förvaltningsrätten angående gravsättning av Lars Andersson. Överklagan avslås. (KYF 2023/1603)
4. Dom 2024-05-15 från Kammarrätten angående gravsättning av Lars Preutz. Prövningstillstånd meddelas ej. (KYF 2023/43)
5. Dom 2024-02-05 från Kammarrätten angående återupplåtelse och övertag av gravrätt 22 11H 319. Prövningstillstånd meddelas ej (KYF 2022/2391)
6. Kontorsremiss - Betänkandet - Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige (KYF 2024/914)

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/5-4 Anmälan av beslut och skrivelser 2024-04-17
- KYF 2024/5-5 Skrivelse till kyrkogårdsnämnden angående Bromma kyrkogård

§ 5

Anmälan av förvaltningsgruppens samrådsprotokoll 2024-04-08

KYF 2024/3

Beslut

Kyrkogårdsnämnden lägger förvaltningsgruppens samrådsprotokoll till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/3-4 Förvaltningsgruppens samrådsprotokoll
2024-04-08

§ 6**Information från funktionshinderrådet****Sammanfattning av ärendet**

Elin Jansson, sekreterare för funktionshinderrådet informerade från rådets sammanträde 2024-04-15.

Rådet ställer sig positiva till skrivelsen angående tillgänglighetsanpassning av Bromma kyrkogård. Vid stadens nätverk för sekreterare i funktionshinderråden så har sekreterarna uppmärksammats om att arvodering ej tillåts vid digital närvaro, vilket ses som negativt ur ett tillgänglighetsperspektiv. Förvaltningen ser gärna att råden lämnar en gemensam skrivelse till ansvarig politiker för att väcka frågan i kommunfullmäktige.

§ 7

Anmälan av delegationsbeslut fattade av tjänsteman

KYF 2024/4

Beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Anmälan av delegationsbeslut fattade av tjänsteman inom kyrkogårdsförvaltningen sedan föregående sammanträde enligt sammanställning.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/4-3 Delegationsbeslut fattade av tjänsteman 2024-04-17

§ 8**Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027
för Kyrkogårdsnämnden**

KYF 2024/645

Beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förslaget till underlag till budget för 2025 med inriktning för 2026 och 2027 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Förslag till beslut

Kyrkogårdsförvaltningens förslag till beslut:

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förslaget till underlag till budget för 2025 med inriktning för 2026 och 2027 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Jan Tigerström m.fl. (M) och *Ewa-Marie Ås* (KD) lade fram eget förslag till beslut:

1. Att delvis godkänna underlag för budget
2. Att därutöver anföra:

Moderaterna och Kristdemokraterna vill särskilt understryka behovet av kostnadskontroll både vad gäller drift och investeringar. Vi vet att nämnden står inför stora investeringar framöver varpå ansvarsfull ekonomisk styrning och kontroll kommer bli än mer viktigt framöver. Detta aktualiseras inte minst av hanteringen kring Järva begravningsplats som hittills blivit betydligt dyrare än först befarat.

Vi hänvisar i övrigt till våra budgetreservationer för 2024.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Jan Tigerström m.fl. (M) och *Ewa-Marie Ås* (KD) reserverar sig mot förslaget med hänvisning till sitt förslag.

Sammanfattning av ärendet

Nämndens uppdrag i ärendet är att lyfta faktorer som har stor påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden 2025, 2026 och 2027. Utgångspunkten för analysen är förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten. Slutsatserna ska användas som underlag i det kommande budgetarbetet.

Kyrkogårdsnämndens ekonomiska resurser för de kommande åren kan lämpligen fördelas i tre delar med olika förutsättning, möjligheter och utmaningar. Det är en drift- och underhållsbudget som direkt finansieras av begravningsavgiften, löpande underhållsprojekt i investeringsform som indirekt finansieras av begravningsavgiften och ett antal större fleråriga utvecklings- eller renoveringsprojekt, även dessa indirekt finansierade genom begravningsavgiften.

Driftkostnaderna kommer att öka under planperioden dels beroende på att den nya begravningsplatsen på Järva tas i bruk dels beroende på ökade energi-, kapital- och transportkostnader. Kostnaderna för drift kommer även att påverkas av förändrade miljöregler och på Kammarkollegiets justering av beloppen inom clearingssystemet.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/645-2 Underlag for budget 2025 med inriktning 2026 och 2027

§ 9**Yttrande revisionsrapport - Styrning av samhällsviktiga investeringsprojekt**

KYF 2024/347

Beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten.

Förslag till beslut

Kyrkogårdsförvaltningens förslag till beslut:

1. Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten.

Jan Tigerström m.fl. (M) och *Ewa-Marie Ås* (KD) lade fram eget förslag till beslut:

1. Att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten
2. Att därutöver anföra:

Revisionskontorets bedömning är att kyrkogårdsnämnden inte haft tillräcklig styrning och kontroll över projektet Järva begravningsplats, att kyrkogårdsnämndens tertial- och bokslutsrapportering behöver stärkas, att kyrkogårdsnämnden bör ställa krav på mer utförliga beslutsunderlag gällande investeringar samt att kommunstyrelsen behöver ställa högre krav på mer utförliga underlag till beslut gällande investeringar och följa upp att nämnderna det regelverk som gäller för investeringsprojekt gällande dokumentation och rapportering.

Allt som allt rör det sig om allvarlig kritik av kyrkogårdsnämndens mest centrala styrning och uppgifter. Kyrkogårdsförvaltningen är en liten förvaltning med ett uppdrag och en kompetens som egentligen inte innefattar att kunna hantera så stora projekt som förvaltningen nu gjort men även kan komma att göra framgent.

Utöver rekommendationerna från revisionskontoret vill vi därför lyfta att det troligtvis skulle vara ett mer kostnadseffektivt alternativ om kyrkogårdsnämnden övergick till att bli en beställare av byggprojekt från fastighetsnämnden.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Jan Tigerström m.fl. (M) och Ewa-Marie Ås (KD) reserverar sig mot förslaget med hänvisning till sitt förslag.

Sammanfattning av ärendet

Stadsrevisionen har granskat hur staden styr, följer och har uppsikt över samhällsviktiga investeringsprojekt. Granskningen har bland annat omfattat projektet Järva begravningsplats.

Revisionskontorets samlade bedömning är att de handlingar som lämnats till kommunfullmäktige inför beslut, i granskade investeringsprojekt, inte varit tillräckligt tydliga och transparanta för en ledamot att kunna ta ställning till. Framförallt brister redovisningen i beslutsunderlagen avseende riskbedömning samt beräkning av riskreserv och index.

Granskningar som revisionen har genomfört visar på utvecklingsområden. Kyrkogårdsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att uppmärksamma och åtgärda de rekommendationer som revisionen lyfter fram. Förvaltningen kommenterar de rekommendationer som lyfts fram i revisionsrapporten.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/347-2 Tjänsteutlåtande Revisionsrapport - Samhällsviktiga investeringsprojekt
- KYF 2024/347-1 Revisionsrapport nr 9 2023 Styrning av samhällsviktiga investeringsprojekt

§ 10 Revidering av Kyrkogårdsnämndens delegationsförteckning

KYF 2024/766

Beslut

1. Kyrkogårdsnämnden beslutar att delegera förtecknade ärenden och ärendegrupper i bilaga till förvaltningschefen.
2. Denna delegationsordning ersätter den delegationsordning som kyrkogårdsnämnden beslutade om 2023-04-19.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har sett över gällande delegationsordning och en ny delegationsförteckning har tagits fram med vissa justeringar. Ärendetyp 3.9 är ändrad till förvaltningschef i övrigt endast ändring av titelnamn.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/766-1 Tjänsteutlåtande - Revidering av kyrkogårdsnämndens delegationsförteckning
- KYF 2024/766-2 Delegationsförteckning för kyrkogårdsnämnden (2024)

§ 11**Inriktning gällande begränsningar av gravsättning av icke-stockholmare**

KYF 2024/1210

Beslut

1. Kyrkogårdsnämnden beslutar om begränsningarna i enlighet med detta utlåtande.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Under 2024 kommer flera nya gravkvarter för kistor och askor att tas i bruk inom förvaltningens begravningsplatser, detta gäller bland annat på Järva begravningsplats som står klar under året. De nya gravkvarteren har krävt stora investeringar som kommer att belasta begravningsavgiften under många år. För att gravplatser inom dessa anläggningar ska kunna erbjudas till stadens innevånare inom en lång framtid föreslås förvaltningens begränsningar för gravsättning av icke-stockholmare därför att ses över.

De nya begränsningarna kommer senare att arbetas in i en uppdaterad version av dokumentet ”Bestämmelser för gravupplåtelse, minneslundar, askgravlundar, askgravplatser, gravskötsel och gravanordningar mm samt krav på kistor och urnor”, vilket nämnden väntas fatta beslut om i juni 2024.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/1210-2 Inriktning gällande begränsningar av gravsättning av icke-stockholmare

§ 12**Remiss - Kommunikationsprogram för Stockholms stad**

KYF 2024/353

Beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilda uttalanden

Särskilt uttalande lämnades av *Ewa-Marie Ås* (KD) enligt följande:

"Den offentliga sektorn i Sverige spenderar ca 2 miljarder skattekoronor per år på PR, reklam och kommunikationstjänster från privata bolag. Utöver detta är det inte ovanligt med egna kommunikatörer som arbetar med att bygga organisationens varumärke, marknadsföra den egna verksamheten eller bedriva påverkanskampanjer. Stockholms stad är inget undantag. Kommunens kostnad för externt upphandlad kommunikation går på ca 110-120 mnkr per år. I stadens förvaltningar och bolag arbetar dessutom nära 200 kommunikatörer.

Stadens kommunikationsprogram är i grunden en förutsättning för en enhetlig och strukturerad kommunikation såväl internt inom organisationen som externt gentemot entreprenörer, medborgare eller andra myndigheter. Det bidrar till effektivitet och möjliggör samverkan. På senare år har däremot offentliga kommunikationsverksamheter svällt i takt med allt mer ambitiösa målsättningar samt en föreställning om varumärken och marknadsföring som avgörande för medborgarnas förtroende och tillit gentemot det offentliga.

Kristdemokraterna förhåller sig mycket skeptiska till detta. Att våra förvaltningars och bolags kommunikation ska vara korrekt, enkel att förstå och enkel att tillgå delar vi till fullo. Likaså att de ska uppfattas professionella och sakliga, samt närvarande och omhändertagande i kris eller under allvarliga händelser. Vi motsätter oss däremot att kommunala bolag ska bygga egna varumärken, att våra förvaltningar ska fokusera på att marknadsföra sina verksamheter samt en ökad synlighet för sakens skull. Vi motsätter oss särskilt det uttalade syftet att bedriva beteendepåverkande kommunikationsinsatser gentemot våra medborgare.

Mot bakgrund av detta anser vi att stadens kommunikationsprogram i större utsträckning behöver fokusera på renodling av kommunikationsverksamheten för att återgå till en mer ändamålsenlig sådan, samtidigt som resurser kan frigöras för det

faktiska utförandet av välfärdsuppdraget. Enligt Kristdemokraterna så är den bästa marknadsföringen för svenska kommuner en välutförd kärnverksamhet fri från symbolpolitik och slöseri – inte en ständigt svällande kommunikationsverksamhet."

Sammanfattning av ärendet

Stadens senaste styrdokument för kommunikationsfrågor Kommunikationsprogram för Stockholms stad 2017–2022 ska ersättas med nytt styrande dokument för nämnders och bolagsstyrelsers kommunikationsarbete.

Programmet ska stärka nämnders och bolagsstyrelsers förmåga till ändamålsenlig och effektiv kommunikation som bidrar till förtroendet för och tilliten till Stockholms stad. Det ska även underlätta för ett kommunikationsarbete som medverkar till säkerställandet av offentlighetsprincipens innebörd om allmänhetens och medias rätt till insyn och tillgång till information om kommunens verksamhet.

Kyrkogårdsförvaltningen ställer sig positiv till det reviderade kommunikationsprogrammet för Stockholm stad.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/353-2 Tjänsteutlåtande Kommunikationsprogram
- KYF 2024/353-1.2 Bilaga - Kommunikationsprogram för Stockholms stad

§ 13**Statusuppdatering Järva begravningsplats****Sammanfattning av ärendet**

Svante Borg redovisade status för bygget av Järva Begravningsplats. Projektet som helhet löper enligt projektplan, ekonomiskt och tidsmässigt.

Gestaltningssprogrammet enligt vinnande tävlingsbidrag har få avvikelser från den ursprungliga detaljplanen Öar. Slutbesiktning sker till midsommar och invigningen förväntas att ske i oktober 2024.

Majoriteten önskar skriftligt underlag med uppdatering av projektets ekonomi och tidsram inför nämndens sammanträde.

Särskilda uttalanden

Jan Tigerström m.fl. (M) och *Ewa-Marie Ås* (KD) lämnade ett särskilt uttalande enligt följande:

"Rapporten som tillkom styrelsen kan inte anses ge en fullvärdig bild av hur projektet fortlöper och huruvida ekonomi och tidsram kommer hålla. Vad som utgör bedömningen att projektet löper enligt projektplan framgår inte, om kostnadsprognosen håller vet vi inte och om några risker eller utmaningar finns går inte att uttyda. Det finns således nästan ingenting att utläsa av den för nämnden tillhandahållna rapporten. Förvaltningen gör det således mycket svårt för nämnden att få inblick i projektet.

Det finns flera exempel på projekt runt om i staden där statusuppdateringar löpande tillhandahålls nämnden/ styrelsen. Med andra ord finns gott om förlagor för kyrkogårdsförvaltningen att utgå ifrån för att kunna ge nämnden en riktig bild av hur projektet fortlöper."

§ 14**Förvaltningschefens information****Sammanfattning av ärendet**

Svante Borg informerar nämnden om att årets säsongsarbetare har nu börjat. Kyrkogårdsförvaltningen har fått hjälp av serviceförvaltningen med rekrytering och det har fungerat bra. Förberedelse för mottagande av sommarens feriearbetare pågår.

Flytten från Hallvägen till Palmfelts Center var smidig och idrottsförvaltningen har varit välkommande.

Förvaltningen har deltagit i stadens krigsledningsövning StadsÖ24 och arbetet med förvaltningens beredskapsplaner kommer att fortsätta.

Förvaltningen förslår sommaravslutning med lunch och en guidad visning av den nya askgravlunden på Skogskyrkogården i samband med juninämnden. Ordförande *Sara Stenudd* godkänner förslaget.

§ 15
Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet
Inga övriga frågor förelåg.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Jan Gunnar Gunnarsson, Tigerström	2024-04-25
Sara Helena, Stenudd	2024-04-25